

Årsplan for 6. klasse

Skoleåret 2020-2021

Klasselærer: Maria Bø Ofstad

Norsk

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

3 uketimer / 8 periodeuker (noen periodeuker er norsk kombinert med naturfag/historie)

Faglig innhold

Fortellerstoff

- Myter og fortellinger fra høykulturer i oldtiden
- Greske myter og heltesagn
- Samtale, bearbeidelse, dramatisering

Muntlig språk

- Undervisningssamtale om fagstoff
- Samtale og drøfting av aktuelle spørsmål
- Resitasjonsøvelser; naturdikt
- Klassisk gresk diktning; heksameter
- Greske sanger, dikt med motiver fra gresk kultur
- Dramaøvelser
- Individuelle framlegg og presentasjoner

Skriftlig språk

- Høytlesing og stillelesing; skriftlig og muntlig bearbeidelse
- Lese enkle tekster på svensk, finsk, islandsk og dansk
- Tekstskaping; forskjellige slags tekster, tekst og bilde
- Finne og bruke kilder for skriftlige og muntlige oppgaver
- Bruk av fagstoff; lese sammensatte tekster
- Skrive med mottaker
- Pleie håndskriften

Språkkunnskap

- Grunnleggende om nordiske språk og språk verden rundt; oldtidens språk
- Grunnleggende om språkstil og språklige virkemidler
- Alle ordklassene og deres formlære
- Arbeid med rettskrivning og tegnsetting fortsetter

Arbeidsmåter

Gjennom muntlig og skriftlig bearbeidelse av fagstoff, vil norskfaget naturlig integreres i alle andre fag. Alle kompetansemål i faget øves kontinuerlig gjennom hele mellomtrinnet.

Fortellerstoff

- Gjennom året vil fortellerstoffet i størst grad formidles muntlig av læreren. Unntaksvis vil læreren kunne benytte høytlesning fra fortellinger eller fagtekster, film og video, lydbøker m.m. Fortellerstoffets temaer tar utgangspunkt i trinnets sentrale innhold gjennom årets løp.
- Fortellerstoffet bearbeides både skriftlig og kunstnerisk i silkebøker, samt muntlig i samtaler.
- Det settes av god tid til å dele personlige fortellinger/historier med medelever på starten av dagen og i klassens time.

Muntlig språk

- Alle kompetansemål knyttet til det muntlige øves i alle fag.
- I perioder jobbes det med dikt/verseformer knyttet til periodene.
- Hovedfag preges av muntlig opphenting av gårsdagens stoff, og samtale rundt temaet.
- Dikt og sanger øves utenat.
- Teaterperiode etter jul.
- Diskusjoner og spørsmål preger undervisningen.
- Elevene skal i løpet av året ha muntlige fremlegg knyttet til fagstoff og bøker de har lest.
- Klassemøtene brukes til å øve på debattregler og god samtalekultur.
- Elevrådsarbeid.

Skriftlig språk

- Det vil i løpet av skoleåret bli gitt god tid til egne lesestunder, hvor elevene leser selvvalgt bok. I perioder vil det settes av tid til lesestund hver dag, på starten av hovedfag.
- Høytlesing og stillelesing praktiseres i fagtimer.
- Klassebibliotek.
- Klassen vil gjennom året skrive egne tekster knyttet til fortellerstoffet i de ulike periodene.
- Håndskriften pleies gjennom kontinuerlig øvelse, samt noen korte, intense skriveperioder med fokus på skjønnskrift.
- Kildekritikk øves i sammenheng med egen oppgaveskriving. Tema for oppgaven knyttes til hovedfagsperioder (botanikk, geografi) eller selvvalgt bok.
- Klassen skriver egen loggbok gjennom året, knyttet til botanikkfaget.

Språkkunnskap

- Øve på bearbeidelse av tekst; fra notater til kladd, til endelig tekst.
- Vi ser på ulike alfabet knyttet til hovedfagperioden (det egyptiske og det greske).
- Lese ulike typer tekster og øve en viss sjangerbevissthet.
- Det vil i løpet av året leses enke tekster/dikt på sidemålet.
- Klassen vil bli bedre kjent med alle ordklassene.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i norsk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lytte til, lese og formidle fortellinger, samtale om fortellingens innhold og form og bearbeide innholdet gjennom tekst og bilde
- samarbeide med andre om dikt og dramatisering
- referere, samtale om og presentere fagstoff, muntlig og skriftlig
- lese ukjent tekst høyt, med flyt og forståelse
- gjengi innholdet i enkle litterære tekster på svensk og dansk
- beskrive innhold og språklige trekk i skjønnlitterære tekster på bokmål og nynorsk
- skrive med funksjonell håndskrift og på tastatur
- øve kildeøk, kildebruk og grunnleggende kildekritikk i arbeid med egne oppgaver
- gi og få tilbakemelding på tekst
- beskrive trekk ved sentrale skjønnlitterære og faglitterære sjangrer
- strukturere fortellende tekst og saktekst med sammenheng og god syntaks
- arbeide kreativt i utviklingen av tekster i ulike sjangrer og med ulike mottakere
- mestre sentrale rettskrivings- og tegnsetningsregler
- undersøke og beskrive ordklassene og morfologien i norsk, mestre grunnleggende syntaks og gjenkjenne sentrale setningstyper

Vurdering

Det blir ikke gitt noen sluttvurdering i faget 6.klasse. Vurderingen dette året foregår som muntlig undervisningsvurdering/ tilbakemeldinger i undervisningssituasjon, tilbakemelding på enkle prøver og lekser, og på skriftlige arbeid og muntlige presentasjoner. Faglig ståsted eller utfordringer kan tas opp i elevsamtaler og foreldresamtaler, og i samtaler etter behov.

Engelsk

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

Språk og kommunikasjon

- Bearbeiding av lesetekster, muntlig og skriftlig
- Skrive tekster om kjente temaer
- Skrive brev, dagbok, dikt
- Diktater, bildebeskrivelser
- Samtale om kjente temaer
- Improvisasjon, dramatisering
- Sterke verb, gradbøyning av adjektiv, adverb
- Språklige mønstre og tekststrukturer på engelsk

Språk og kultur

- Korte autentiske tekster i forskjellige sjangre fra engelskspråklige land
- Tradisjoner og skikker i engelskspråklige land
- Levesett og omgangsformer i England, Skottland, Wales, Irland

Arbeidsmåter

Språk og kommunikasjon

- Klassen vil få utdelt nye og kjente tekster som skal bearbeides muntlig og skriftlig
- Øve på å skrive enkle tekster i ulike sjangre på engelsk
- Klassen vil få utdelt bilder som skal beskrives. Dette øves enkeltvis og i grupper, men gjennomgang i plenum
- Enkle skuespill og impro-øvelser
- Lese høyt og stille, i kor og enkeltvis
- Øve til gloseprøver, på skolen og hjemme (engelsklekser)
- Uttale og formidlingsevne øves kontinuerlig
- Enkle muntlige presentasjoner og kjente temaer (kjæledyr, reiser, interesser, været, matretter, byen, eget hjem osv)
- Øve på å bøye verb, adverb og adjektiv, på skolen og til enkle prøver

Språk og kultur

- Engelskspråklige sanger og dikt øves
- Temaer med utgangspunkt i De britiske øyers tradisjon, historie og geografi
- Autentiske tekster som utgangspunkt for lesing

- Elevene vil få i oppgave å lete etter bestemte ord, uttrykk og fenomener i engelske tekster.
- Utforske ortografiske mønstre
- Samtale om hvordan det engelske språket brukes i Norge
- Sammenligne det engelske språket med andre språk som finnes i klassen (tysk, katalansk, hebraisk, spansk, finsk og norsk)

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i engelsk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lese ulike typer tekst, høyt og stille, og samtale om innhold og form
- utvikle beskrivende og fortellende tekster, muntlig og skriftlig
- finne, vurdere og bruke engelskspråklige kilder til ulike oppgaver
- bidra i samtaler om kjente temaer
- bruke hørfrekvente ord og uttrykk i ulike sammenhenger
- sammenligne fenomener i engelsk med norsk og andre språk eleven kjenner
- utforske engelskspråklige tekster, beskrive og bruke sentrale ord og uttrykk, språkstrukturer og setningsmønstre
- resitere og formidle dikt og sanger fra ulike deler av språkområdet
- bruke idiomatiske uttrykk og samtalemønstre for hverdagens sosiale situasjoner
- undersøke og samtale om tradisjoner og levesett i engelskspråklige land og i Norge

Vurdering

Det blir ikke gitt noen sluttvurdering i faget 6.klasse. Vurderingen dette året foregår som muntlig underveisvurdering/ tilbakemeldinger i undervisningssituasjon, tilbakemelding på enkle prøver og lekser, og på skriftlige arbeid og muntlige presentasjoner. Faglig ståsted eller utfordringer kan tas opp i elevsamtaler og foreldresamtaler, og i samtaler etter behov.

Tysk

Faglærer

Antje Lemanski

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

Språk og kommunikasjon

- Muntlig bearbeiding av lesetekster
- Utvikle tekster om kjente temaer
- Skrive brev
- Likheter og ulikheter mellom fremmedspråk, norsk og andre språk
- Diktater, bildebeskrivelser
- Improvisasjon, dramatisering
- Grammatiske strukturer knyttet til muntlig og skriftlig tekst, eksempelvis gradbøying av adjektiv og sentrale adverb
- Sentrale språklige mønstre og tekststrukturer

Språk og kultur

- Korte autentiske tekster i forskjellige sjangre fra Tyskland

- Byer, landskap, dyreliv og lignende i Tyskland
- Levevis, tradisjoner og skikker i Tyskland

Arbeidsmåter

- Elevene får høre lyttetekster, hvor dem skal høre etter enkle informasjon, og reagere på en god og høflig måte.
- Synge og øve på tyske sanger, og julesanger
- Øve på fonetiske særtrekk i tysk uttale
- Høytlesing og lesing av små autentiske tekster som vers, dikt og rim, meldinger, e-poster, postkort, tegneserier, plakater og skilt.
- resitere og dramatisere dikt, enkle dialoger og samtaler
- forstår hva som skal gjøres når det stilles oppgaver (lese, skrive, tegne, fargelegge, kombinere ord med bild)
- gir enkle informasjoner som berører dagliglivet (ukedager, klokkeslett, hilsener)
- har enkle samtaler om hva man liker, om familie og fritid
- staver navnet sitt og adressen sin
- stiller spørsmål rundt dagliglivet, takker, hilser, og hvordan man har det
- rollespill i dagligdagse situasjoner som butikk- og kafébesøk
- skriver om seg selv, postkort, e-post og meldinger
- lager enkle, korte dialoger samt stiller enkle spørsmål
- Teller til tall 1000
- Lage egen tysk bok

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i tysk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lese ulike typer tekster, høyt og stille, og samtale om dem.
- utvikle enkle beskrivende tekster, muntlig og skriftlig.
- finne og bruke enkle kilder på tysk til ulike oppgaver.
- formidle egne kunnskaper og erfaringer i samtaler om kjente temaer.
- tilegne seg og bruke høyfrekvente ord og uttrykk fra temaer som er bearbeidet.
- sammenligne fenomener i målspråket med norsk og andre språk eleven kjenner.
- gjenkjenne, beskrive og bruke grunnleggende mønstre for uttale og ortografi.
- resitere og formidle dikt og sanger fra ulike deler av språkområdet.
- bruke idiomatiske uttrykk og samtalemønstre for hverdagens sosiale situasjoner.
- samtale om tradisjoner og levesett i målspråkområdene og i Norge.

Vurdering

Det gis fortløpende underveisvurdering. Vurderinger gis på tyskbøker, innleveringer, muntlige framføringer og samtaler.

Historie

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

2 x 4 periodeuker (+3 uker kombinert historie og norsk)

Faglig innhold

Tidlige høykulturer: indisk, persisk, mesopotamisk og egyptisk oldtidshistorie

- Myter og religion
- Historiske og geografiske forhold
- Fra nomadiske til bofaste kulturer
- Samfunnsformer, levevis

Gresk kultur

- Greske myter og heltesagn
- Homeriske eposer
- Samfunnsformer
- Filosofi og vitenskap
- Kunst og idrett

Hellenistisk kultur

- Aleksander den store

Linjer fra oldtidskulturene til nåtidsspørsmål

Arbeidsmåter

- Gjennom året vil fortellerstoffet i størst grad formidles muntlig av læreren. Unntaksvis vil læreren kunne benytte høytlesning fra fortellinger eller fagtekster, film og video, lydbøker m.m. Fortellerstoffets temaer tar utgangspunkt i trinnets sentrale innhold gjennom årets løp.
- Fortellerstoffet bearbeides både skriftlig og kunstnerisk i silkebøker, samt muntlig i samtaler. Mer om kunstnerisk bearbeidelse under "Kunst og håndverk".
- I perioder jobbes det med dikt/verseformer knyttet til periodene (eks: heksameter)
- Hovedfag preges av muntlig opphenting av gårdsdagens stoff, og samtale rundt temaet. Fokus på spørsmål; *Hvorfor* er det slik? *Hvordan* påvirker det oss i dag? *Hvordan* henger det sammen? *Hva* har det med meg å gjøre?
- Det jobbes med tidslinjer, kart og periodisering.
- Dikt og sanger øves utenat.
- Teaterperiode med Egyptisk tema etter jul (Isis og Osiris).
- Klassen vil gjennom året skrive egne tekster knyttet til fortellerstoffet i de ulike periodene.
- Diskusjon og sammenligning (da og nå).
- Diskusjon rundt kildekritikk i historiefaget. Spørsmål som "Er det sant?" danner et naturlig diskusjonsgrunnlag.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i historie gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- gjennomføre muntlig, skriftlig og kunstnerisk bearbeidelse av lærestoffet
- bidra med muntlige og skriftlige presentasjoner som viser kjennskap til sentrale skikkelser, hendelser og samfunnsformer i oldtid og middelalder
- delta i utforskende samtale om virkninger av hendelser i oldtid og middelalder, helt inn i vår egen tid
- reflektere over ulikhetene i samfunnsformer og levevis i kulturene som blir omhandlet
- vise grunnleggende kjennskap til og drøfte betydningen av ulike historiske kilder
- søke etter, lese og bruke kilder som omtaler historiske hendelser og skikkelser
- øve bruk av grunnleggende kunnskap om drivkrefter i historiske forløp og endringsprosesser i eget og felles arbeid

Vurdering

Det blir ikke gitt noen sluttvurdering i faget 6.klasse. Vurderingen dette året foregår som muntlig underveisvurdering/ tilbakemeldinger i undervisningssituasjon, tilbakemelding på enkle prøver og lekser, og på skriftlige arbeid (silkebok) og muntlige presentasjoner. Faglig ståsted eller utfordringer kan tas opp i elevsamtaler og foreldresamtaler, og i samtaler etter behov.

Matematikk

Faglærer

Åsne Gylland

Uketimer/periodeuker

To uketimer og 3+3+3 periodeuker

Faglig innhold

Følgende faglig innhold er i læreplanen definert som sentralt for undervisningen i 6. klasse:

Tall og tallforståelse

- Partall, oddetall, primtall, kvadrattall, fattige og rike tall
- Brøkgregning, med fokus på divisjon og multiplikasjon
- Desimalbrøk
- Regning med lengde og avstand, vekt og tid, kjøp og salg
- Regning med brutto og netto, enkelt regnskap
- Tekstoppgaver blir regnestykker
- Regning med tall opp til en million
- Hoderegning med de fire regningsarter og med brøkoppgaver
- Enkle tabeller og regning med gjennomsnittsverdier

Algebra

- Sammenhenger mellom regningsartene

Geometri

- Grunnleggende konstruksjoner på frihånd: vinkler, trekkanter, firkanter i samspill
- Estetikk og skjønnhet i geometrien
- Geometriske begreper

- Vinkelsummen i en trekant
- Første kjennskap til Pythagoras og π

Arbeidsmåter

Undervisningen vil være tydelig ledet av en lærer. Samtidig vil det legges stor vekt på aktiviteter som fremmer elevenes egne oppdagelser innen matematikk. Ulike spill og samarbeidsøvelser vil også bli mye brukt, både for å fremme læreglede, elevenes bruk av matematiske begreper og øve dem i å formulere seg presist. Elevene skal også skrive her sin Eksempelbok. Også her vil bruk av matematiske begreper være sentrale. Etter hvert skal elevene få skrive mer egne tekster om matematikk. Det vil legges vekt på at elevene både skal forstå det de gjør og få gode regnetekniske ferdigheter.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i matematikk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- forklare sammenhengen mellom brøk, desimaltall og prosent og beherske omregning dem imellom
- bruke regnereglene (algoritmene) for de fire regningsartene i problemløsningsstrategier og løse oppstilte regnestykker i de fire regningsartene med hele tall, brøk og desimalbrøk
- gjøre greie for plassverdi på tallinjen og anvende brøk og negative tall i konkrete, praktiske situasjoner
- bruke mål for lengde, areal, vekt, volum og tid i praktisk regning
- formulere og gjennomføre enkle regnskapsoppgaver
- gjøre rede for grafiske representasjoner av størrelser og mengder og samle data i tabeller, regne ut gjennomsnitt og bruke enkel statistikk
- tegne og lese kart
- prøve ut kjente regneregler (algoritmer) som algebraiske uttrykk og løse oppgaver med grunnleggende bokstavregning
- bruke frihåndsgeometri som uttrykk for geometriske figurer og formforvandlinger, symmetri- og speilingsformer
- utføre nøyaktige, komplekse geometriformer med passer og linjal og synliggjøre geometriske mønstre ved bruk av farger
- utføre grunnkonstruksjoner og geometriske formforvandlinger og bruke et matematisk språk for å identifisere ulike geometriske former
- gjøre rede for beviset for vinkelsummen i en trekant
- beskrive den pytagoreiske læresetning og π gjennom konkret, visuell utprøving

Vurdering

Det vil være en løpende underveisvurdering gjennom hele året, i samtalene med elevene i klasserommet og ved leksene elevene skal levere hver uke. Elevene skal lage minst en hovedfagsbok, som vil bli vurdert.

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuger

8 periodeuger (6 uker botanikk, 2 uker astronomi)

Faglig innhold

Botanikk

- Oversikt over planteriket fra de enkleste alger til blomsterplanter
- Planters ulike stemningsuttrykk og estetikk som utgangspunkt for kunstøvelser
- Viktige plantefamilier
- Planter i forhold til voksested og økologiske forhold og mangfold; ulike plantesamfunn: hei, eng, barskog, høyfjell
- Planten som livsbro mellom sol og jord i kraft av fotosyntesen
- Plantelivet gjennom årsløpet
- Ulike plantegruppers forhold til jordsmonn, fuktighet, luft, lys og varme
- Feltbiologiske øvelser: blomsterplanter og sopp; bruk av enkel bestemmelseslitteratur

Zoologi

- Viktige funksjonelle grupper: rovdyr, gressere, gnagere; høyere taksonomiske kategorier og deres typiske kjennetegn, eksempelvis andefugler, spurvefugler, vadefugler
- Det økologiske samspillet mellom dyr og planter: insektbestøvning, meitemarkens økologi, sommerfuglens metamorfose

Naturfagsforberedende aktiviteter

- Kjente stjernebilder og planeter
- Flo og fjære
- Solur

Arbeidsmåter

Generelt

- Fortellerstoffet vil i størst grad formidles muntlig av læreren. Unntaksvis vil læreren kunne benytte høyttlesning fra fagtekster, vise film og video m.m.
- Fortellerstoffet bearbeides både skriftlig og kunstnerisk i silkebøker, samt muntlig i samtaler. Mer om kunstnerisk bearbeidelse under "Kunst og håndverk"
- Deler av undervisningen vil ta utgangspunkt i observasjon og feltbiologiske øvelser.
- Fokus på iakttagelse og undersøkelse; forskende tilnærming i undervisningen
- Dikt og tegne/maleøvelser

Botanikk

- 2 hovedfagsperioder; 3 uker på høsten og 3 uker på våren
- Silkebok (tekst, saktegning og kunstfaglig uttrykk)
- Føre i loggbok. Alle elevene får plante frø i, og har som oppgave å loggføre vekst og utvikling gjennom skoleåret
- Ta vare på egen plante i klasserommet
- Feltarbeid og natur-observasjon
- Botanikktur i slutten av året
- Filosofisk samtale

- Diskutere likheter og ulikheter mellom plante og menneske

- Skrive egen oppgave om selvvalgt plante (vår)

Astronomi (naturfagsforberedende aktiviteter)

- Observasjon
- Samtale
- Kunstnerisk tilnærming og bearbeidelse
- Zodiac og andre kjente stjernebilder

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i naturfag gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- iaktta og føre logg over vær fenomener og/eller himmelfenomener
- identifisere og sammenligne ulike dyr, planter og mineraler utfra karakteristiske trekk og gi eksempler på hovedgrupper av organismer
- bruke faglitteratur for å gjøre seg kjent med og presentere dyr, planter og mineraler, muntlig og/eller skriftlig
- utvide kunnskapen om dyr, planter og mineraler gjennom kunstfaglig arbeid
- utforske og beskrive hvordan ulike dyr og planter vekselvirker med sine miljøer
- ta oppmerksomt del i feltbiologiske øvelser, beskrive og klassifisere funn
- utforske et naturområde i nærmiljøet, dokumentere det biologiske mangfoldet og drøfte bærekraftig bruk av området
- forberede, gjennomføre og dokumentere forsøk innen akustikk og optikk
- iaktta og beskrive, stille spørsmål, prøve ut hypoteser og formulere lovmessigheter som viser seg i akustikk og optikk

Vurdering

Vurderingen dette året foregår som muntlig undervisningsvurdering/ tilbakemeldinger i undervisningssituasjon, tilbakemelding på enkle prøver og lekser, og på skriftlige arbeid (silkebok og sær oppgave) og muntlige presentasjoner. Faglig ståsted eller utfordringer kan tas opp i elevsamtaler og foreldresamtaler, og i samtaler etter behov.

IKT

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

Fagområdet IKT har ingen egen plass i dagens periode, -eller timeplan. IKT-faget kombineres og integreres i flere andre fag, hovedsakelig norsk.

Faglig innhold

Punkter med **uthevet skrift** er fokusområder i 6. klasse:

- **Nettvett**
- **Spørsmål knyttet til sosiale medier**
- **Framstilling av seg selv og andre i digitale medier**
- **Kildekunnskap og grunnleggende kildekritikk**
- **Søkemetoder**
- Datamaskinens komponenter, tilkoblinger og grunnleggende virkemåte

- Filbehandling, grunnleggende håndtering av operativsystemer
- **Grunnleggende tekstbehandling**
- Ferdighet i tastaturbruk
- Enkel bildebehandling

Arbeidsmåter

- I løpet av året vil det settes av tid i klassen time til samtale rundt nettvett, bruk og misbruk av sosiale medier, samt fremstilling av seg selv og andre i digitale medier.
- I samtaler om mobbing vil *nettmobbing* tas opp som et naturlig tema.
- Det vil i løpet av året bli gitt oppgaver som skal skrives og leveres digitalt. Tema for oppgaven vil være knyttet til hovedfags-perioder.
- Elevene får enkel innføring i kildekunnskap og grunnleggende kildekritikk, samt søkemetoder.
- Bruk av tastatur og grunnleggende tekstbehandling øves i perioder hvor elevene skriver oppgaver på PC.
- Klasseavis

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i IKT gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- ta i bruk grunnleggende operativsystemer i digitale verktøy
- navngi komponenter og systemer i en datamaskin
- skrive tekster på tastatur
- anvende kontorstøttesystemer til å utføre enkle skrive-, presentasjons- og regneoppgaver
- begrunne og drøfte forhold omkring nettvett, opphavsrett, kildesøk og kildekritikk
- reflektere over hva som er likt og ulikt med hensyn til framstilling av seg selv og andre i vanlig sosial adferd og i digitale medier

Vurdering

Det blir ikke gitt noen sluttvurdering i faget 6.klasse. Vurderingen dette året foregår som muntlig underveisvurdering/ tilbakemeldinger i undervisningssituasjon, tilbakemelding på enkle prøver og lekser, og på skriftlige arbeid og muntlige presentasjoner. Faglig ståsted eller utfordringer kan tas opp i elevsamtaler og foreldresamtaler, og i samtaler etter behov.

Geografi

Faglærer

Greta Hembre og Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

2 x 3 periodeuker (geografifaget vil også integreres de ulike historieperiodene)

Faglig innhold

Nordens geografi (Greta)

- Karakteristiske trekk ved topografien i Sverige, Finland, Danmark, Island, Færøyene og de baltiske landene og tilhørende havområder
- Karakteristiske trekk ved bosetting, byer, næringsveier og kommunikasjon mellom natur og kultur i det nordiske området
- Vannets kretsløp

- Bruk, pleie og vern av naturens ressurser i området
- Ulike typer kart, landskapsmodeller, tegning/maling, billedmateriale og tekst i ulike sjangrer og språk
- Hvordan samfunn og kulturer oppstår og preges av naturens forutsetninger, og i sin tur gir sitt preg til og endrer naturen. Pleie og vern av miljøet

Europageografi (Maria)

- Topografi og egenart; Europa som helhet
- Middelhavets halvøyer, det sentraleuropeiske lavland, Vest-, Øst-, Sør- og Nord-Europa
- Hav, halvøyer, øyer, elver, innsjøer, fjellkjeder, vegetasjon og dyreliv
- Befolkning
- Målestokk og koordinater
- Naturgeografiske begreper

Arbeidsmåter

- Ta i bruk kartverk og annet tekst- og billedmateriale i eget arbeid
- Tegne/male/modellere kart
- Bruke topografiske uttrykk i beskrivelse av landskap i Norden og Europa
- Bearbeide og reflektere over gjennomgått stoff i arbeidsbok, gjennom samtaler og i gruppearbeid
- Spørsmål som utgangspunkt for utforskende samtaler
- Innføring i atlas-bruk
- Skrive oppgave om selvvalgt land (Europa)

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i geografi gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- bestemme himmelretninger ut fra hjemstedet og gjøre rede for solas gang gjennom dagen og året
- utarbeide kart, fra nærområdet til hele verden
- ta i bruk kartverk og annet tekst- og billedmateriale i eget arbeid
- bruke topografiske uttrykk i beskrivelse av landskap i Norge og Europa
- plassere og beskrive viktige elver, hav, fjell, sjøer, øyer på alle kontinenter
- undersøke og reflektere over sammenhenger mellom naturgrunnlag og menneskers liv og arbeid på ulike steder
- beskrive jordens klimasoner og sentrale biomer i ulike tekst- og bildeuttrykk
- undersøke og reflektere over spørsmål knyttet til bærekraft i lokalt og globalt perspektiv

Vurdering

Elevene får underveisvurdering knyttet til de ulike oppgaver og tema. Det gis tilbakemelding og vurderinger av praktisk arbeid, arbeidsbok samt utforskning/refleksjon gjennom hele perioden.

Kunst og håndverk

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuger

1 uketimer (+ kunstnerisk bearbeidelse i hovedfag knyttet til de ulike hovedfagsperiodene gjennom året)

Faglig innhold

Punkter med **uthevet skrift** er fokusområder i 6. klasse:

Linje

- **Former og forvandlinger i organiske strukturer**
- **Geometriske grunnprinsipper på frihånd**
- **Utvikling av personlig håndskrift**
- **Form og uttrykk i eldre kulturers skrift og ornamentikk**

Farge

- **Fargelære**
- **Fra karakteriserende, ekspressivt til mer sanseinntryksbasert maleri; iakttakelser av natur**
- **Egne uttrykk for fortellinger og fagstoff**
- Fra flatemaleri til romlige virkninger, fargeperspektiv og luftperspektiv, **lys og mørke**
- Tekniske øvelser med akvarell, avanserte fargeblandinger, grunninger og overmaling
- **Begynnende sjiktmaleri**

Form

- Dyreformer ut fra deres karakteristiske væremåte; mer fra en indre opplevelse enn fra ytre anatomi
- Flettemønstre i forskjellige materialer
- Forskjellige formers frie uttrykk; spiss, rund, flat, sovende og våken
- **Veksling mellom symmetri og asymmetri i oppgavene**
- Forskjellen på organiske og mineralske formtendenser

Materialer og teknikker

- Hånd søm, maskinsøm (7./8. klasse) og broderi
- **Enkel design, planlegging av egne arbeider**
- Fra frihånd til struktur, orden og geometriske mønstre
- Videreutvikle kunnskap og teknikker innen veving, strikking og søm
- **Erfaringer med materialet tre og bruk av riktig type håndverktøy**

Arbeidsmåter

- Frihåndgeometrien øves i matematikkfaget, og i kombinasjon med andre fag
- Generell kunstnerisk bearbeidelse av fagstoff
- Individuell planlegging og utforming av hovedfagsbøker; håndskrift, border, tegninger, generell design og gjennomgående uttrykk
- I botanikken studeres plantens ulike former, kronbladenes deling, treets forgrening og kroneform osv. Bearbeidelse blir gjort hovedsakelig med utgangspunkt i natur-iakttagelser

- Oldtidskulturer: Karakteristiske trekk ved kunst, arkitektur og skriftspråk studeres og bearbeides kunstnerisk gjennom maling, tegning med blyant og kritt, bruk av gips og keramikk hvis mulig. Kostymer, scene og rekvisitter til Egyptisk skuespill må planlegges og kanskje lages.
- I sløyd faget jobbes det med å lage tredimensjonale objekter ved bruk av ulike verktøy

- Geografi/historie: Tegne kart og utforme landskapsmodeller
- Fokus på sanseintrykkbasert maleri/tegning.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i kunst og håndverk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- beherske grunnleggende frihåndsgeometri
- beskrive og framstille eksempler på formspråk og ornamentikk fra ulike eldre kulturer
- skape farge- og valørperspektiv i ulike tegne- og maleoppgaver
- framstille bilder av karakteristiske trekk ved dyr, planter og landskap
- ta i bruk og eksperimentere med elementene symmetri og asymmetri
- forme tredimensjonalt i ulike materialer
- beherske forming i ulike tekstil- og trematerialer og benytte egnete verktøy og teknikker
- planlegge og framstille bruksgjenstander i ulike tekstil- og trematerialer

Vurdering

Det blir ikke gitt noen sluttvurdering i faget 6.klasse. Vurderingen dette året foregår som muntlig underveisvurdering/ tilbakemeldinger i undervisningssituasjon. Faglig ståsted eller utfordringer kan tas opp i elevsamtaler og foreldresamtaler, og i samtaler etter behov.

Vurdering i estetiske fag har i utgangspunktet ikke fokus på det ferdige produktet, men på prosessen.

Musikk

Faglærer

Maria Ofstad og Tiina Ulén

Uketimer/periodeuker

1 uketimer i klassen og 1 uketimer i mellomtrinnet

Faglig innhold

- Flerstemt sang
- Notenasjon
- Fløytespill med C-fløyte
- Kvint, stor og liten ters. Taktartene
- Folkesanger og folkedans fra ulike kulturer
- Musikalske leker: sanglek, rytmelek

Arbeidsmåter

- Elevene øver på kordisiplin. De fokuserer på felles tone og tempo i koret. De øver på å synge flerstemt sang. De lærer sangtekstene utenat. Rytmeleker. Bodypercussion.
- Elevene lærer enkel noteskrift og notenavnene med hjelp av sang og fløytespill. De øver på å skrive noter og rytmer.
- Klasseorkester
- Sang, dikt og rytmeøvelser med utgangspunkt i hovedfagsperiodens temaer gjennom året

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i musikk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- bruke stemmen og delta i unison og flerstemt sang
- synge eller spille enkle melodier etter gehør og noter
- anvende notesystemet i g-nøkkel
- gjøre rede for grunnelementer i musikk læren: takt, rytme, dur/moll
- gjenkjenne og betegne intervaller

Vurdering

Underveisvurdering gjennom muntlige tilbakemeldinger og i dialog med den enkelte eleven og med klassen som helhet.

Eurytmi

Faglærer

Heidi Kristin Rasmussen

Uketimer/periodeuker

1 uketime

Faglig innhold

- Greske versemål og rytmer, som troke', jambe, anapest, daktyl, sponde' og heksameter. De greske rytmene er preget av flyt, av rytmer som fører videre fremover i rommet, i et horisontalt plan.
- Femstjernen og femkanten øves på ulike måter. I tillegg til å stille sin egen kropp inn i en femstjerne-stilling, øves den som veier i rommet, individuelt og i grupper, eller som gruppestjerner som bytter plass i rommet. Veksling mellom rette og krumme veier, mellom sentrum og periferi, buer eller sirkler som går medsols eller motsols øves også med utgangspunkt i femstjernen.
- Vokaler og konsonanter, der det billedlige i et ord eller en verselinje i et dikt skal søkes uttrykt gjennom bokstavenes lydbevegelser.
- Grammatikk. De språklige grammatikalske lovmessigheter blir uttrykt gjennom former i rommet.
- I tillegg til å øve takt, melodirytme, fraser og tonehøyde i musikken, øves også tonestillingene i C-dur skala. Enkle toneformer som utføres frontalt. Dur og moll.
- Med kobberstavene utfører elevene enkelte øvelser, som å rulle langs armene, dreining, drilling og stavkast.
- "Planetdansen", en åttetallsform som utøves på ringen.
- Konsentrasjonsøvelser med telling.

Arbeidsmåter

- Noen av øvelsene utføres på den felles kretsen, som kretsøvelser.
- Flere av øvelsene bevegges frontalt (vendt mot et publikum), der elevene forholder seg til rommets varierte retninger. Blikket løftes opp og utover med mer oppmerksomhet rettet mot omkretsens liv og bevegelse, samtidig som bevisstheten om seg selv og egen kropp beholdes.

- Øvelser arbeides med i mindre grupper. Det åpner for at elevene får individuell oppmerksomhet og støtte til å kunne delta mer aktivt og til å samtale om øvelsene.
- Sentrale elementer i språk og musikk blir øvet i kraft av seg selv og satt i språklige og musikalske sammenhenger.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i eurytmi gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- differensiere mellom norrønt og gresk versemål og uttrykke versemålene gjennom bevegelse.
- gjennomføre og kombinere enkle geometriske former og stavøvelser til et helhetlig uttrykk i gruppeoppgaver
- utføre enkel koreografi bygget på elementer som bass – diskant, motivinndeling, sekvenser, spørsmål og svar i musikken.
- gi enkle prosatekster og dikt et eurytmisk uttrykk.
- anvende takt, rytme, tonehøyde og noteverdier i arbeidet med et musikkstykke.
- delta i eurytmisk framvisning av utvalgte koreografier for et publikum.

Vurdering

Underveisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen.

Kroppsøving

Faglærer

Susanne Moss

Uketimer/periodeuker

2 uketimer + 4 timer svømming

Faglig innhold

Introduksjon til friidrettsøvelser

- Individuelle øvelser; et utvalg av de klassiske olympiske øvelsene
- Sirkusøvelser
- Mer avanserte turnøvelser, eksempelvis ulike typer salto -
- Utvikling av svømmeferdighetene

Arbeidsmåter

Elevene skal jobbe i lag, grupper, parvis og individuelt. På høsten og våren vil det meste av undervisningen foregå utendørs. På vinteren bruker vi hallene i Trondheim spektrum. Svømmeundervisningen vil gjennomføres i Pirbadet.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i kroppsøving gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- beskrive og gjennomføre treningsaktiviteter i utvalgte idretter
- vise grunnleggende ferdigheter ut fra egne forutsetninger i noen individuelle idretter

- bruke grunnleggende teknikker og enkel taktikk i utvalgte lagidretter
- respektere avtalte regler og opptre rettferdig og hensynsfullt overfor medelever
- utføre grunnleggende teknikker innenfor vintersport og/eller sommersport ut fra lokale muligheter: ski og skøyter, roing, seiling, padling
- svømme på bryst og rygg og under vann
- kjenne og respektere trafikkreglene og praktisere trygg bruk av sykkel
- delta i planlegging og gjennomføring av turer og friluftaktiviteter

Vurdering

Sentrale arbeidsmåter viser hvordan underveisvurderingen er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i faget. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget kroppsøving gjennom utforskning og praktisk utøvelse samt refleksjon og vurdering av egne erfaringer.

Samfunnskunnskap

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

Fagområdet samfunnsfag har ingen egen plass i dagens periode- eller timeplan. Samfunnsfag kombineres og integreres i andre fag, hovedsakelig norsk og historie. Det vil settes av mye tid i klassens time til å jobbe med de fleste av kompetansemålene, og enkelte kompetansemål arbeides med i IKT.

Faglig innhold

Punkter med **uthevet skrift** er fokusområder i 6. klasse:

- **Normer og idealer; individ – fellesskap**
- **Mangfold i kultur, religion og levevis**
- **Aktuelle samfunnsspørsmål**
- **Linjer fra historie til tidsaktuelle spørsmål**
- **Elevrådsarbeid**
- **Elevinitiativer**
- **Utvikling av regler og avtaler innenfor et mangfoldig fellesskap**
- **Språkbruk og atferd, i direkte møter, i omtale av hverandre, på sosiale medier**
- **Nettvett, digital samhandling, personvern og opphavsrett**
- Reklame, kjøpepress, forventningspress
- **Helse, fysisk og psykisk; hvem kan gi råd og hjelp**

Arbeidsmåter

- Det arbeides kontinuerlig med mange av kompetansemålene gjennom hele mellomtrinnet, daglig.
- Fokus på samtale og sunn diskusjon
- Fortellinger og historier som understøtter tematikken i det faglige innholdet
- Film, bilde og video kan vises for så å samtale om innhold.

- Historiefaget åpner mange dører til å diskutere flere av punktene nevnt over.
- Feiring av Pride
- Klassemøter
- Kontinuerlig Olweusarbeid

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i samfunnskunnskap gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- bruke avtalte regler for god drøfting og diskusjon
- beskrive sentrale hendelser som har ført til demokratisk utvikling og likeverd mellom mennesker i Norge
- gi eksempler på hva lover, regler og normer er og hvilken funksjon de har og reflektere over konsekvenser ved å bryte dem
- ta del i utforskende samtale om aktuelle samfunns spørsmål
- reflektere over hva fordommer og diskriminering er og hvordan det kan forebygges
- undersøke regler og drøfte spørsmål knyttet til både direkte og digital kommunikasjon og til framstilling av seg selv og andre
- finne stoff og tilegne seg aldersrelevante kunnskaper om et gitt samfunnsfaglig tema og presentere dette muntlig eller skriftlig

Vurdering

Muntlig tilbakemelding. Samtale med lærer og klasse i diskusjonssammenheng. Elevsamtale. Samtale ved behov.

Mat og helse

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

Fagområdet mat og helse har ingen egen plass i årets periode- eller timeplan, dette kommer først i 7. klasse. Mat og helse-faget kombineres og integreres så smått i andre fag, hovedsakelig norsk og historie.

Faglig innhold

Punkter med **uthevet skrift** er fokusområder i 6. klasse:

Fra jord til bord

- Arbeid i skolehagen; **ulike plantearter; insektenes betydning**
- **Dyrking og stell av planter; sanke frø, så, prikke, plante**
- Stell av dyr, eller birøkt
- Høsting og sanking av grønnsaker, urter, bær og frukt
- Jordforbedring og gjødsel
- Pleie av kompost gjennom året

Mat og kultur

- **Mat til årstidsfester og høytidsmarkeringer**
- Bli kjent med lokale tradisjoner for dyrking og matlaging

- Måltid med lokale råvarer og mattradisjoner i sentrum
- **Feiring og fellesmåltid med retter og smaker fra ulike kulturer**
- **De eldste jordbrukskulturene**
- Råvarer fra jordens ulike klimasoner

Mat og livsstil

- **Gode måltidstradisjoner i klassen**
- Konservering av lokale råvarer: sylting, safting, tørking, salting, eventuelt melkesyregjæring
- **Sammenhenger mellom mat og helse**
- Spørsmål knyttet til matkvalitet, råvarenes opprinnelse, oppbevaring

Arbeidsmåter

Fra jord til bord

- Se arbeidsmetoder knyttet til botanikken under *Naturfag*.

Mat og kultur

- Hvis mulig, vil klassen lage egen mat knyttet til årstidfestene
- I historiefaget vil et av temaene være ulike, gamle jordbrukskulturer
- Hvis mulig, vil klassen lage enkle retter knyttet til ulike kulturer med utgangspunkt i historiefaget

Mat og livsstil

- Gode mattradisjoner i klassen øves kontinuerlig
- Sammenheng mellom mat og helse vil være en naturlig del av samtalen rundt fysisk og psykisk helse (se *samfunnsfag*)

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i mat og helse er gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lage retter av lokale råvarer
- bruke oppskrifter, regne ut og vurdere mengdene som trengs
- velge og bruke egnede redskaper for matlagingen
- undersøke og beskrive opprinnelsen til ulike matvarer
- sette sammen en sunn frokost, skolemåltid og mellommåltid og begrunne valgene ut fra helseperspektiver
- ta del i og presentere ulike måter å konservere mat på i samisk og norsk tradisjon
- lage mat i naturen og bruke naturens ressurser
- lage måltider fra ulike kulturer og fortelle om tilknyttede tradisjoner og skikker

Vurdering

- Muntlig tilbakemelding
- Samtale med lærer og klasse/grupper
- Elevsamtale
- Samtale ved behov

Religion og livssyn

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

Fagområdet religion og livssyn har ingen egen plass i årets periode- eller timeplan, men kombineres og integreres i andre fag som norsk, samfunnsfag og historie.

Faglig innhold

- Den hinduistiske gudeverden
- Buddhas liv og lære
- Kulturbærende fortellinger fra hinduistisk og buddhistisk tradisjon
- Lignelser fra Det nye testamentet
- Kalenderordninger og høytider i ulike religiøse og kulturelle tradisjoner
- Filosofisk samtale, etiske ideer fra sentrale filosofer fra klassisk tradisjon

Arbeidsmåter

- Det faglige innholdet integreres i historiefaget. Se arbeidsmetoder under historie.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i religion og livssyn gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse. Målene for opplæringen er at eleven skal kunne:

- gjøre rede for sentrale verdier og praksiser i buddhisme og hinduisme
- beskrive sentrale hendelser i Jesu liv ut fra evangelietekster
- gjøre seg kjent med og samtale om sentrale fortellinger i Det nye testamentet
- fortelle om den kristne urmenigheten og sentrale utviklingstrekk i kristendommens historie fram til reformasjonen
- samtale om sentrale trosinnhold og praksiser i Islam
- bearbeide og fordype faginnhold i tekst og bilder
- beskrive og presentere noen sentrale trekk ved kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner, med vekt på praksiser
- utforske og sammenligne tekster og materielle uttrykk fra kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner
- samtale om og reflektere over etiske ideer fra sentrale skikkelser i religiøse og livssynsbaserte tradisjoner
- utforske og beskrive egne og andres perspektiver i etiske dilemmaer knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer

Vurdering

- Muntlig tilbakemelding
- Samtale med lærer og klasse/grupper
- Elevsamtale
- Samtale ved behov

